

פעילות העשרה לנושא: השיעורים לברכה אחרונה

דף הנחיות לעריכת ניסוי כיתתי להמחשת כמות משוערת של השיעור "כזית"

למורה:

ההגדרה של הכמות של שיעור כזית, מצוינת בהלכה בסמ"ק= כמות נפח. במים כמות הנפח זהה למשקל (1000 סמ"ק= 1 ליטר, ו1 ליטר= 1 ק"ג) אבל במאכלים מוצקים היא לא זהה לכמות המשקל בגרמים, לכן חשוב להמחיש לתלמידים ע"י ניסוי, כדי שיבינו את הרעיון ויקבלו אומדן לגבי הכמות של "כזית" בסוגי מאכלים שונים. הדגישו לתל', שמטרת הניסוי היא "לדעת בערך" - קשה בדרך זו להגיע לדיוק בכמות... ולכן תמיד נזכור להוסיף קצת מהמאכל כדי 'לצאת מידי הספק' ולהתחייב בברכה אחרונה, או להפחית מהכמות, כדי לדעת בוודאות, שאיננו חייבים בברכה אחרונה.

במה נתנסה?

למדנו שכמות של "כזית" – זה בגודל של 27 סמ"ק. בניסוי שנערוך עתה, ננסה לבדוק מהי כמות הכזית בערך במאכלים שונים, ומכך נוכל גם לקבל אומדן למאכלים אחרים... נזכור, שזו כמות מוערכת ולא מדויקת, וכדי לצאת מידי הספק נוסיף מעט בכמות – כדי לדעת באופן וודאי, שאנחנו חייבים בברכה אחרונה, או שנפחית מעט, ואז לא נתחייב בברכה אחרונה.

מה צריך לניסוי?

- סוגי מאכלים שונים כגון: ביסקוויטים, ירקות, חטיפים (מספר סוגי המאכלים תלוי בגודל הכיתה, מספר קבוצות העבודה, והזמן שיוקדש לניסוי).
- סכין חד פעמית לכל קבוצת עבודה
- כוס חד פעמית שקופה לכל קבוצת עבודה
- בקבוק תינוק עם סימון מ"ל לכל קבוצת עבודה
- טוש ארטליין לכל קבוצת עבודה
- מים למילוי בקבוקי התינוק
- כרטיסי סיכום

מהלך הניסוי

1. מלאו במים את בקבוק התינוק עד לגובה של 27 מ"ל. זהו שיעור הכזית.
2. שפכו את המים מהבקבוק לכוס החד פעמית, ציינו על גבי הכוס בטוש את גובה המים, ותקבלו כוס מדידה לכמות של כזית.
3. שפכו את המים מהכוס וייבשו אותה.
4. חתכו את המאכל שקיבלתם לחתיכות קטנות, ומלאו באמצעותן את הכוס עד הגובה המסומן.
5. ציינו בכרטיס הסיכום את הכמות של המאכל, שהצלחתם למלא בכוס. (ציינו כמות במספרים שלמים או שברים מגודלו של המאכל השלם לדוגמא: חצי מלפפון, 2 בסקוויטים, 7 יחידות במבה)
6. הכינו לכל מאכל כרטיס סיכום נפרד, או רכזו את התוצאות בטבלת הסיכום.
7. שתפו את הכיתה בתוצאות הניסויים שלכם.

בהצלחה ולתועלת: